

UCHWAŁA NR XX/175/2025
RADY MIEJSKIEJ W JAWORZE

z dnia 19 grudnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 poz. 1153 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a, 2b, 2c i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) Rada Miejska w Jaworze uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Jawora.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Jaworze

Andrzej Madej

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

**Gminny Program Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Jaworze na lata 2026-2029**

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Wstęp

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla w Jaworze na lata 2026-2029, zwanym dalej Gminnym Programem określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn.zm.) i art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn.zm.).

Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące problemów profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia.

Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przemocy.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Rozdział I

Podstawy prawne Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Jawor na lata 2026 - 2029 powstał w oparciu o obowiązujące w tym zakresie akty prawne, programy krajowe oraz rekomendacje i diagnozy, w szczególności:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673),
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r., poz. 1338 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1670),
7. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 450 z późn. zm.),
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642 z późn. zm.),
9. Diagnoza problemów społecznych zrealizowana w Gminie Jawor w 2025 roku.

Rozdział II

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych

Współcześnie zachodzące w świecie przemiany charakteryzują się niespotykaną dotąd skalą i dynamiką, a swoim zasięgiem obejmują niemal wszystkie dziedziny życia człowieka, w tym sferę jego działalności społecznej. Z jednej strony przeobrażenia te mają pozytywny wpływ na rozwój człowieka, z drugiej zaś niosą ze sobą realne powody do niepokoju. Wiele zagrożeń dla bezpieczeństwa społecznego wynika m.in. z destrukcji dotychczasowych modeli funkcjonowania społeczeństwa i rodziny. Poszczególne jednostki muszą zatem wykazać się elastycznością i akceptacją wobec zachodzących przemian. Ze względu na szczególne, towarzyszące im uwarunkowania, nie każdy jest w stanie odpowiednio zaadaptować się do nowo powstałych warunków co w efekcie prowadzi do powstawania licznych problemów społecznych i pedagogicznych. Te z kolei przyczyniają się do zaburzeń harmonii życia społecznego, jak również mają negatywny wpływ na funkcjonowanie pojedynczych osób. Celem przeprowadzonego badania na terenie miasta Jawora było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych. Działania badawcze miały na celu:

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- zidentyfikowanie problemów dotyczących między innymi uzależnień w różnych grupach wiekowych;
- uchwycenie czynników prowokujących do powstawania sytuacji problemowych;
- określenie skali oraz zakresu tych problemów;
- rozpoznanie i zdiagnozowanie skutków występujących problemów;
- propozycję rozwiązań/zmniejszenia negatywnych konsekwencji.

Badania ankietowe miały na celu analizę wybranych problemów społecznych.

W badaniu wśród osób dorosłych uwzględnione zostały takie obszary jak:

- 1) problem alkoholowy - częstotliwość spożywania alkoholu, znajomość osób nadużywających napoje alkoholowe, rozpowszechnienie alkoholizmu w środowisku lokalnym;
- 2) problem nikotynowy - częstotliwość palenia, konsekwencje zdrowotne palenia papierosów;
- 3) problem narkotykowy - dostępność, znajomość osób zażywających narkotyki;
- 4) problem przemocy - występowanie przemocy domowej, znajomość rodzin dotkniętych problemem przemocy, postawy wobec stosowania kar cielesnych;
- 5) problem uzależnień behawioralnych - uzależnienie od gier hazardowych, Internetu, telefonu, pracy itp.

W badaniu wśród uczniów uwzględnione zostały takie obszary jak:

- 1) problem alkoholowy - częstotliwość spożywania, dostępność, znajomość osób pijących, znajomość instytucji pomocowych, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
- 2) problem nikotynowy - częstotliwość palenia, dostępność, znajomość osób palących, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
- 3) problem narkotykowy - częstotliwość zażywania, dostępność, znajomość osób zażywających narkotyki, znajomość konsekwencji zdrowotnych i prawnych z tytułu ich posiadania;
- 4) problem zażywania dopalaczy - częstotliwość zażywania, dostępność, znajomość osób zażywających dopalacze, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
- 5) problem przemocy - perspektywa osoby doświadczającej przemocy oraz świadka przemocy, uczestnictwo w czynnym akcie przemocy, występowanie przemocy rówieśniczej i domowej;
- 6) problem uzależnień behawioralnych - czyli uzależnień od czynności tj. uzależnienie od komputera, Internetu, telefonu, hazard itp.

W badaniu wśród rodziców uczniów uwzględnione zostały takie obszary, jak:

- 1) postawy rodziców wobec wychowania dzieci;
- 2) problem przemocy - występowanie przemocy domowej, znajomość rodzin dotkniętych problemem przemocy, postawy wobec stosowania kar cielesnych;
- 3) problemy związane z substancjami psychoaktywnymi;
- 4) problem uzależnień behawioralnych wśród dzieci – uzależnienie od czynności, od komputera, Internetu, telefonu itp.

W badaniu wśród nauczycieli uczniów uwzględnione zostały takie obszary, jak:

- 1) problemy związane z substancjami psychoaktywnymi;
- 2) problem uzależnień behawioralnych wśród uczniów – uzależnienie od czynności, od komputera, Internetu, telefonu itp.;
- 3) problem przemocy - występowanie przemocy rówieśniczej i domowej.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

W badaniu wśród pracowników punktów sprzedaży zostały poruszone takie kwestie, jak:

- 1) problem dostępu do substancji legalnych, w tym częstotliwość prób zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe i niepełnoletnie; prób zakupu papierosów, piwa bezalkoholowego o zawartości nieprzekraczającej 0,5% alkoholu i napojów energetyzujących przez nieletnich;
- 2) postawy osób będących w stanie silnego upojenia alkoholem;
- 3) częstotliwość przypadków sprzedaży papierosów, alkoholu i napojów energetyzujących nieletnim;
- 4) przestrzeganie zasad sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.

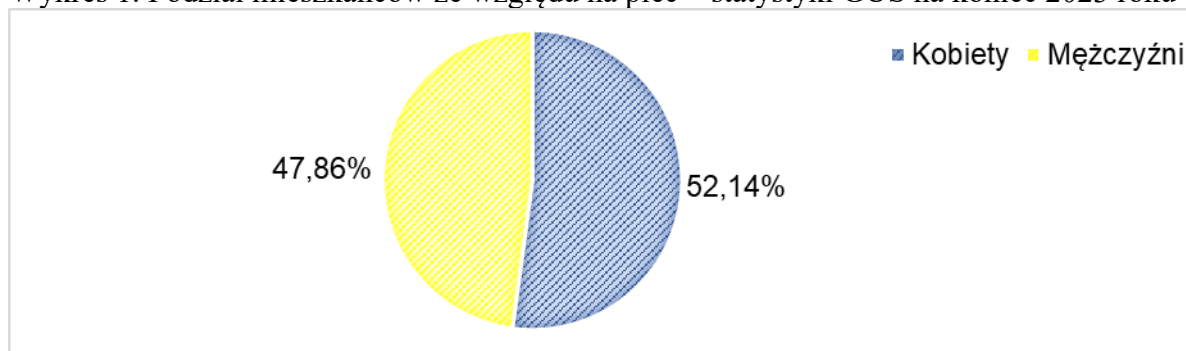
Dla określenia postaw mieszkańców wobec potencjalnych problemów społecznych badania ankietowe przeprowadzono w grupach respondentów zróżnicowanych pod względem zmiennych takich jak płeć, wiek, wykształcenie. W badaniu wzięło udział łącznie 356 dorosłych osób oraz łącznie 508 uczniów, w tym:

- 106 dorosłych mieszkańców z terenu miasta Jawor;
- 117 rodziców uczniów;
- 98 nauczycieli;
- 12 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 145 uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych;
- 218 uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych;
- 145 uczniów szkoły ponadpodstawowej, w wieku od 15 do 18 lat;
- 20 sprzedawców napojów alkoholowych.

2.1. Dane statystyczne i identyfikacyjne obszarów problemowych związanych z problemami uzależnień.

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2023 roku miasto Jawor liczyło 20 503 mieszkańców; z czego 52,14% stanowią kobiety (10 691), a 47,86% mężczyźni (9 812). Współczynnik feminizacji dla miasta Jawor wynosił 109 (na 100 mężczyzn przypada 109 kobiet).

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2023 roku

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Przyrost naturalny:

Miasto Jawor charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2023 roku wyniósł - 163. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -7,87 na 1000 mieszkańców.

W 2023 roku urodziło się 101 dzieci, w tym: 53 dziewczynki i 48 chłopców. W tym samym czasie doszło do 264 zgonów, co odpowiada 12,75 zgonom na 1000 mieszkańców.

Migracje ludności:

W 2023 roku w Jaworze zarejestrowano 102 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 281 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosiło -179. W tym samym roku 6 osób zameldowało się z zagranicy oraz 2 osoby wymeldowały się za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 4.

Rynek pracy:

Dane statystyczne na koniec roku 2023 wskazują, że 55,90% mieszkańców Jawora jest w wieku produkcyjnym, 14,70% w wieku przedprodukcyjnym, a 29,40% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Zgodnie z danymi GUS, w 2023 roku w Jaworze zarejestrowanych było 565 osób bezrobotnych, w tym: 300 kobiet oraz 265 mężczyzn¹.

2.2. Problemy w obszarze Pomocy społecznej

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze

- 1) Najważniejsze problemy społeczne wśród rodzin na terenie miasta Jawor:
 - alkoholizm,
 - nieporadność życiowa,
 - ubóstwo,
 - bezrobocie,
 - bezradność opiekuńczo-wychowawcza,
 - przemoc domowa,
 - niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami,
 - schorzenia psychiczne.
- 1) Najczęściej zgłaszane problemy przez rodziny z dziećmi:
 - problemy finansowe,
 - bezrobocie,
 - nadużywanie alkoholu/alkoholizm,
 - konflikty ze współmałżonkiem/partnerem,
 - ubóstwo,
 - trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
 - problemy zdrowotne w rodzinie,
 - przemoc,
 - uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych).
- 2) Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych według pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:
 - niski poziom umiejętności wychowawczych,

¹ Bank Danych Lokalnych (GUS) - dane dla Miasta Jawor

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- niepełna rodzina,
- niskie dochody,
- niepełnosprawność/długotrwała choroba,
- wielodzietność,
- uzależnienia,
- ubóstwo.

1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej podstawowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym. Ustawa w art. 15 określa następujący zakres przedmiotowy pomocy społecznej:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- praca socjalna,
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

**Zaprezentowane poniżej dane pochodzą ze statystyk prowadzonych przez MOPS w
Jaworze**

Tabela 1. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
rodziny korzystające ze świadczeń MOPS	Rok 2022	606 rodzin
	Rok 2023	667 rodzin
	Rok 2024	699 rodzin
liczba osób w rodzinach	Rok 2022	1 003 osoby
	Rok 2023	1 072 osoby
	Rok 2024	1 181 osób
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień (alkoholizm, narkomania, behawioralne)	Rok 2022	86 rodzin
	Rok 2023	120 rodzin
	Rok 2024	106 rodzin

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Tabela 2. Rodzaje pomocy udzielanej przez MOPS

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS	Rok	Liczba
świadczenia pieniężne	Rok 2022	3 784 osoby
	Rok 2023	3 934 osoby
	Rok 2024	4 477 osób
świadczenia niepieniężne	Rok 2022	52 019 osób
	Rok 2023	55 293 osoby
	Rok 2024	66 516 osób
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	Rok 2022	975 osób
	Rok 2023	1 353 osoby
	Rok 2024	1 286 osób

Tabela 3. Powody przyznawania pomocy społecznej

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba
niepełnosprawność	Rok 2022	194 rodziny
	Rok 2023	191 rodzin
	Rok 2024	200 rodzin
bezrobocie	Rok 2022	250 rodzin
	Rok 2023	296 rodzin
	Rok 2024	316 rodzin
osoby dotknięte klęską żywiołową	Rok 2022	3 rodziny
	Rok 2023	1 rodzina
	Rok 2024	90 rodzin
ubóstwo	Rok 2022	253 rodziny
	Rok 2023	260 rodzin
	Rok 2024	255 rodzin
bezzradność opiekuńczo- wychowawcza	Rok 2022	71 rodzin
	Rok 2023	88 rodzin
	Rok 2024	91 rodzin
długotrwała lub ciężka choroba	Rok 2022	381 rodzin
	Rok 2023	431 rodzin
	Rok 2024	400 rodzin

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

przemoc domowa	Rok 2022	4 rodziny
	Rok 2023	5 rodzin
	Rok 2024	6 rodzin
alkoholizm	Rok 2022	64 rodziny
	Rok 2023	87 rodzin
	Rok 2024	79 rodzin
narkomania	Rok 2022	19 rodzin
	Rok 2023	28 rodzin
	Rok 2024	21 rodzin
inne: bezdomność, brak ubezpieczenia zdrowotnego, sytuacja kryzysowa, trudności w przystosowaniu po pobycie w Zakładzie Karnym, wynagrodzenie za sprawowanie opieki, wywiad alimentacyjny, zdarzenie losowe, zgon	Rok 2022	67 rodzin
	Rok 2023	80 rodzin
	Rok 2024	73 rodziny

Tabela 4. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:	Rok	Liczba
Wszczęcie procedur	Rok 2022	47
	Rok 2023	57
	Rok 2024	54

Jak pokazują powyższe statystyki, w latach 2022-2024 zwiększyła się liczba rodzin korzystających z pomocy oferowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze. Co więcej, najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w 2024 roku była długotrwała lub ciężka choroba, a kolejno bezrobocie oraz ubóstwo.

2) Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Jaworze

Zespół interdyscyplinarny to grupa osób reprezentująca instytucje i organizacje, których celem jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

Tabela 5. Procedura "Niebieskie Karty"

Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty"	Rok	Liczba
Wpłynęło ogółem:	rok 2021	47
	rok 2022	57
	rok 2023	54
Ośrodek Pomocy Społecznej	rok 2021	3
	rok 2022	3
	rok 2023	5
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	rok 2021	0
	rok 2022	1
	rok 2023	0
placówki służby zdrowia	rok 2021	0
	rok 2022	0
	rok 2023	0
Policja	rok 2021	40
	rok 2022	46
	rok 2023	39
placówki oświatowe	rok 2021	0
	rok 2022	2
	rok 2023	3
wpłynęło z innego ośrodka pomocy społecznej	rok 2021	4
	rok 2022	5
	rok 2023	7

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Jaworze w latach 2022-2024:

Analizując dane dotyczące działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego można zauważyć, iż w roku 2024 liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych była najwyższa w porównaniu do lat poprzednich.

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2022: 5 posiedzeń,
- rok 2023: 5 posiedzenia,
- rok 2024: 6 posiedzeń.

Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych

- rok 2022: 47 grup,
- rok 2023: 57 grup,
- rok 2024: 55 grup.

Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 172 posiedzenia,
- rok 2023: 180 posiedzeń,
- rok 2024: 204 posiedzenia.

Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych :

- rok 2022: 89 rodzin,
- rok 2023: 85 rodzin,
- rok 2024: 112 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych (ogółem):

- rok 2022: 107 osób,
- rok 2023: 120 osób,
- rok 2024: 132 osob.

Analizując dane dotyczące działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego można zauważyć, iż w roku 2024 liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych była najwyższa w porównaniu do lat poprzednich.

Liczba kobiet objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 53 kobiety,
- rok 2023: 54 kobiety,
- rok 2024: 54 kobiety.

Liczba mężczyzn objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 50 mężczyzn,
- rok 2023: 64 mężczyzn,
- rok 2024: 55 mężczyzn.

Liczba dzieci objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 4 dzieci,

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- rok 2023: 2 dzieci,
- rok 2024: 23 dzieci.

Na przestrzeni lat 2022-2024 wzrosła liczba osób doznających przemocy domowej.

Tabela 6. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Liczba zdarzeń związanych z przemocą	2022 rok	2023 rok	2024 rok
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	57	63	78
kobiety	48	52	48
mężczyźni	5	9	7
nieletni	4	2	23
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	50	57	54
kobiety	5	2	6
mężczyźni	45	55	48
nieletni	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	28	37	30
kobiety	0	0	2
mężczyźni	28	37	28
nieletni	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Jaworze

Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach procedury Niebieskie Karty:

- rok 2022: 2 wnioski,
- rok 2023: 5 wniosków,
- rok 2024: 6 wniosków.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworze

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworze w latach 2022-2024 wskazują, iż liczba wniosków o leczenie odwykowe pozostaje na zbliżonym poziomie.

Tabela 7. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania GKRPA	Rok	Liczba
posiedzenia GKRPA (ogółem)	rok 2022	12 posiedzeń
	rok 2023	12 posiedzeń
	rok 2024	13 posiedzeń
posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywującej	rok 2022	14 posiedzeń
	rok 2023	15 posiedzeń
	rok 2024	12 posiedzeń
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2022	33 rozmowy
	rok 2023	59 rozmów
	rok 2024	39 rozmów
kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2022	3 kontrole
	rok 2023	2 kontrole
	rok 2024	3 kontrole
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2022	25 wniosków
	rok 2023	28 wniosków
	rok 2024	26 wniosków
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2022	3 zlecenia
	rok 2023	15 zleceń
	rok 2024	9 zleceń
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2022	3 wnioski
	rok 2023	15 wniosków
	rok 2024	9 wniosków
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2022	21 postanowień
	rok 2023	14 postanowień
	rok 2024	20 postanowień
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2022	3 szkolenia
	rok 2023	4 szkolenia
	rok 2024	1 szkolenie

Działania GKRPA - wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”

Tabela 8. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:	Rok	Liczba
Wszczęcie procedur	Rok 2022	0
	Rok 2023	1
	Rok 2024	0

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2024 roku:

- przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży: 51,
- przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży: 12.

4) Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych w Poradni Rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze:

Poradnictwo w Punkcie świadczą: specjalista terapii uzależnień, psycholog i pedagog.
Z danych przekazanych przez GKRPA wynika, iż na przestrzeni lat 2021-2024 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu.

Tabela 9. Działalność Punktu Konsultacyjnego

Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych w Poradni Rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze	Rok	Liczba
liczba osób korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	Rok 2022	159 osób
	Rok 2023	179 osób
	Rok 2024	166 osób
w tym osoby z problemem alkoholowym / środki psychoaktywne / uzależnienia behawioralne / członkowie rodzin	Rok 2022	84 / 46 / 15 / 14
	Rok 2023	86 / 54 / 15 / 24
	Rok 2024	77 / 62 / 15 / 12

5) Stan bezpieczeństwa na terenie gminy

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu z powodu prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości i po spożyciu alkoholu.

Tabela 10. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu

Interwencje	Rok	Liczba interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	rok 2022	122
	rok 2023	168
	rok 2024	154
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	rok 2022	164
	rok 2023	175
	rok 2024	74
zakłócanie porządku publicznego	rok 2022	12
	rok 2023	12
	rok 2024	8
podejmowanie czynności zawodowych	rok 2022	4

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

pod wpływem alkoholu	rok 2023	6
	rok 2024	7
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	rok 2022	4
	rok 2023	0
	rok 2024	2
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	rok 2022	90
	rok 2023	127
	rok 2024	91

Najczęstszym przestępstwem na terenie miasta Jawor w 2024 roku była kradzież mienia, a kolejno kradzież z włamaniem oraz fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną.

Tabela 11. Przestępstwa na terenie miasta Jawor

Przestępstwa na terenie miasta Jawor	Rok	Liczba przestępstw
kradzież z włamaniem	rok 2022	57
	rok 2023	53
	rok 2024	55
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2022	50
	rok 2023	44
	rok 2024	52
pobicie	rok 2022	2
	rok 2023	3
	rok 2024	4
uszkodzenie mienia	rok 2022	40
	rok 2023	38
	rok 2024	28
kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	rok 2022	4
	rok 2023	1
	rok 2024	3
kradzież mienia	rok 2022	131
	rok 2023	123
	rok 2024	130

Statystyki Policji wskazują, że osobami doznającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, a mężczyźni są najczęściej osobami stosującymi przemoc.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Tabela 12. Liczba interwencji związanych z przemocą domową

Liczba interwencji związanych z przemocą	2022 rok	2023 rok	2024 rok
liczba osób doznających przemocy domowej:	129	152	117
kobiety	126	135	104
mężczyźni	3	12	6
nieletni	0	4	7
liczba osób stosujących przemoc domową:	129	146	111
kobiety	0	2	2
mężczyźni	129	144	109
nieletni	0	0	0
liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	45	40	31
kobiety	0	0	0
mężczyźni	45	40	30
nieletni	0	0	0

Procedury „Niebieskie Karty” wszczęte przez Policję:

- 2022 rok - 129
- 2023 rok - 152 ,
- 2024 - rok - 117.

6) Wyniki badań i wnioski

**Problem alkoholizmu w świadomości dorosłych mieszkańców z terenu
miasta Jawor**

Wyniki badania:

ZJAWISKO ALKOHOLIZMU W ŚRODOWISKU LOKALNYM:

- Przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”. Problem alkoholizmu został oceniony wysoko w hierarchii problemów, uzyskując wagę punktową 4,15.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- 45,28% badanych mieszkańców jest zdania, iż problem alkoholizmu jest zauważalny na terenie gminy, 30,19% uważa, że to pojedyncze przypadki, a 22,64% uważa, że problem ten jest bardzo powszechny.
- 69,81% badanych mieszkańców było zdania, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej.
- Łącznie 67,93% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol.
- 35,85% badanych mieszkańców spotyka się ze sprzedażą alkoholu nieletnim.
- 18,87% badanych mieszkańców zna przypadki spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.
- 41,51% badanych mieszkańców spotyka się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców na terenie gminy.
- Według 93,88% badanych nauczycieli w ich szkołach są uczniowie, którzy mają już za sobą inicjację alkoholową.
- 86,73% badanych nauczycieli uważa, że wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniami, w tym uzależnieniami behawioralnymi.
- 39,62% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało abstynencję.
- 45,28% badanych mieszkańców przyznało, że pije alkohol tylko okazjonalnie.
- 79,25% ankietowanych mieszkańców ma świadomość tego, że alkohol zawarty w piwie lub winie jest tak samo szkodliwy, jak ten zawarty w wódce.
- Według 15,09% badanych mieszkańców tylko codzienne spożywanie napojów procentowych może doprowadzić do uzależnienia.

Wnioski i rekomendacje

Wyniki badania wskazują, że w opinii badanych mieszkańców z terenu miasta Jawor jednym z najbardziej zauważalnych problemów w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Ważność tego problemu została oceniona na poziomie 4,15. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy takich jak m.in.:

- Dalsze przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania i zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.
- Realizacja szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych z asertywnych technik odmowy sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym.
- Zwiększenie poziomu egzekwowania prawa w zakresie spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
- Tworzenie programów pomocowych dla osób zagrożonych marginalizacją; w tym osób uzależnionych i współuzależnionych.
- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, na przykład poprzez plakaty i ulotki informacyjne.
- Dalsze prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie profilaktyki alkoholowej-organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów szkół oraz nauczycieli.
- Promowanie wydarzeń kulturalnych i społecznych o charakterze bezalkoholowym, w tym; wzbogacenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego.
- Zapewnienie dostępu do programów edukacyjnych dla osób dorosłych, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających uzależnieniom behawioralnym, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

**Problem narkomanii w świadomości dorosłych mieszkańców z terenu
miasta Jawor**

Wyniki badania

ZJAWISKO NARKOMANII W ŚRODOWISKU LOKALNYM:

- 60,38% badanych mieszkańców uważa, iż problem narkomanii to nieliczne przypadki na terenie gminy, natomiast 15,09% uważa ten problem jest zauważalny.
- 36,73% badanych nauczycieli bardzo dobrze ocenia swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego.
- Według 69,38% nauczycieli w ich szkołach są uczniowie którzy mieli kontakt z narkotykami.
- 30,77% badanych rodziców przyznało, iż na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami.
- 5,13% badanych rodziców nie potrafi rozpoznać osoby pod wpływem narkotyków.
- 47,01% rodziców rozmawia z dziećmi bardzo często na temat konsekwencji związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, 44,44% rozmawia rzadko, natomiast 8,55% nigdy nie podejmuje takich rozmów.
- 15,09% badanych mieszkańców posiada wiedzę na temat tego, gdzie można nabyć narkotyki.
- 39,62% ankietowanych mieszkańców przyznało, że zna osoby zażywające narkotyki.
- 15,09% mieszkańców przyznało się do eksperymentowania z narkotykami.
- 43,40% mieszkańców oraz 55,56% rodziców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomagającym osobom uzależnionym.

Wnioski i rekomendacje

Badania zrealizowane wśród mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii dotyczy mieszkańców z terenu miasta Jawor. Aby uniknąć rozpowszechnienia się problemu, zasadne jest podejmowanie działań takich jak:

- Dalsze prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
- Realizowanie lokalnych kampanii społecznych na temat działania substancji psychoaktywnych.
- Promowanie wśród społeczności lokalnej zdrowego stylu życia.
- Kontynuowanie rozpowszechniania rzetelnych informacji na temat substancji odurzających i ich szkodliwości poprzez lokalną prasę, tablice informacyjne, media społecznościowe.
- Zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki narkotykowej.
- Kontynuacja współpracy lokalnych instytucji w zakresie podejmowania działań na rzecz ograniczania rozmiarów zjawiska narkomanii.
- Kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy między uczniami, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nie odpowiedzialności.
- Prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych oraz informacyjnych na temat nowych substancji psychoaktywnych, w tym przede wszystkim e-narkotyków.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.

Problem nikotynowy w świadomości dorosłych mieszkańców z terenu miasta Jawor

Wyniki badania

POSTAWY WOBEC WYROBÓW TYTONIOWYCH:

- 13,21% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że pali papierosy.
- Do nałogowego palenia przyznało się 57,14% palących.
- 28,57% badanych mieszkańców potwierdziło, że palą w obecności dzieci.
- 100,00% palących mieszkańców uważa, że palenie szkodzi ich zdrowiu.
- 83,02% ogółu badanych było zdania, iż palenie bierne szkodzi tak samo jak palenie czynne.
- Według 94,90% badanych nauczycieli w ich szkołach są uczniowie, którzy palą papierosy.

Wnioski i rekomendacje

Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców z terenu miasta Jawor zwracają uwagę na problem uzależnienia od nikotyny i jednocześnie wskazują na podjęcie między innymi takich działań, jak:

- Realizowanie programów podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych konsekwencji nadużywania papierosów.
- Prowadzenie edukacji społecznej na temat szkodliwości palenia biernego.
- Dalsze przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży wyrobów tytoniowych w zakresie przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Przemoc w opiniach dorosłych mieszkańców z terenu miasta Jawor

Wyniki badania

POSTAWY WOBEC ZJAWISKA PRZEMOCY:

- 92,45% badanych mieszkańców za przemoc uznaje bicie, szarpanie i popychanie, a 75,47% wyzwiska, poniżanie, krzyki.
- 60,38% badanych mieszkańców zna rodziny, w których stosowana jest przemoc.
- 58,49% mieszkańców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomocowych.
- 11,32% respondentów osobiście doświadczyło przemocy domowej.
- 5,66% mieszkańców dopuszcza stosowanie kar cielesnych wobec dzieci, w sytuacji kiedy inne metody wychowawcze zawodzą, a według 1,89% badanych mieszkańców rodzic może karać dziecko w dowolny sposób.
- 5,98% badanych rodziców używa siły fizycznej rzadko, raz na pół roku.
- 3,42% badanych rodziców uważa, iż dziecko powinno bać się rodziców.
- 3,42% badanych rodziców uważa, że rodzice mają prawo stosować kary cielesne wobec swoich dzieci, jeśli w ich przekonaniu zasłużyły sobie na to.
- 33,33% badanych rodziców zna rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci.
- 57,14% badanych nauczycieli uważa, że w ich szkołach są uczniowie, którzy mogą doświadczać przemocy domowej.
- 29,59% badanych nauczycieli spotyka się bardzo często z atakami agresji i przemocy wśród uczniów.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Wnioski i rekomendacje

Podsumowując część badań dotyczącą zjawiska przemocy, widzimy, że problem ten dotyczy mieszkańców z terenu miasta Jawor. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz jej przeciwdziałania; w tym m.in.:

- Organizowanie spotkań z mieszkańcami i programów informacyjnych podczas, których udzielane byłyby porady jak radzić sobie z przemocą domową.
- Udzielanie informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy domowej.
- Dalsze prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych w szkołach wśród uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej.
- Organizowanie imprez, spotkań integracyjnych dla rodzin, pozwalających na umacnianie więzi rodzinnych.
- 58,49% mieszkańców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomocowych.

Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym

Wyniki badania

POSTAWY UCZNIÓW WOBEC ZJAWISKA PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ:

- Uczniowie biorący udział w badaniu potwierdzają występowanie przemocy w środowisku szkolnym.
- Wielu uczniów przyznaje, że osobiście doświadczyło w szkole przemocy. Takie sytuacje potwierdziło 32,41% uczniów klas piątych i szóstych oraz 43,58% uczniów klas siódmych i ósmych.
- Uczniowie najczęściej doświadczyli agresji słownej w swojej szkole.
- 31,72% uczniów klas piątych i szóstych oraz 25,23% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że w szkole są uczniowie, przed którymi odczuwają lęk.
- 23,45% uczniów klas młodszych oraz 24,77% uczniów klas starszych spotyka się z aktami przemocy poza szkołą.
- 20,69% uczniów klas piątych i szóstych oraz 28,44% uczniów klas siódmych i ósmych brało czynny udział w akcie przemocy.

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość występowania zjawisk przemocy poza terenem szkoły oraz czynne uczestnictwo w aktach przemocy wśród uczniów w poszczególnych klasach.

Tabela 13. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy.

Akty przemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Spotykane przejawy przemocy poza szkołą	23,45%	24,77%
Czynne uczestnictwo w aktach przemocy	20,69%	28,44%

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- Uczniowie niezależnie od kategorii wiekowej, najczęściej wskazywali dyrekcję szkoły, wychowawcę czy pedagoga jako osoby, do których się zwrócą, jeśli będą ofiarą lub świadkiem przemocy.
- Duża grupa uczniów nie posiada wiedzy na temat instytucji z terenu gminy świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą. Wśród uczniów klas piątych i szóstych do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 42,76% badanych, a wśród uczniów klas siódmych i ósmych 51,38%.

Wnioski i rekomendacje

Jak wynika z diagnozy równie istotnym problemem występującym w środowisku szkolnym jest przemoc.

Szczególnie istotnym wydaje się być walka z agresją słowną, ośmieszaniem czy też poniżaniem. Agresja i przemoc w szkole przejawia się głównie w różnych formach napastliwości czy dokuczliwości jednych uczniów wobec innych (impulsywnym uderzeniu, zwymyślaniu, złośliwym podstawieniu nogi itp.) bądź w używaniu przez jakąś grupę dzieci siły czy pośredniej przemocy wobec słabszych, aby ich zastraszyć, podporządkować, uzyskać od nich pożądane "usługi" i dobra (np. pieniądze, atrakcyjne przedmioty)².

Należy zatem kontynuować projekty skupiające się na profilaktyce problemów agresji i przemocy, ukierunkowane na wszystkich uczniów. Planowane działania powinny być dostosowane do skali realnych problemów w różnych grupach wiekowych i obejmować przede wszystkim:

- Dalsze prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji, ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej, poniżania oraz ośmieszania. Zwiększanie wiedzy w zakresie sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych oraz reagowania wobec zachowań agresywnych pozwoli młodym ludziom na swobodne funkcjonowanie w środowisku rówieśniczym. Ponadto niezbędnym jest zwrócenie uwagi na rolę osoby krzywdzącej oraz tego jak bardzo silnie jej działanie może wpłynąć na psychikę „ofiary”, szczególnie w tak młodym wieku. Posiadanie przez uczniów wiedzy w tym zakresie będzie miało również pozytywny wpływ na kształtowanie zachowań rzutujących na ich samoocenę oraz pewność siebie.
- Wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie radzenia sobie ze stresem, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii.
- Wyznaczanie dzieciom jasnych i czytelnych granic zachowania oraz tworzenie norm i zasad postępowania w placówce, w szkole oraz sposobów ich przestrzegania.
- Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.
- Ułatwianie dostępności informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy, gdyż jak wskazują wyniki istnieje spora grupa uczniów nieposiadających wiedzy w tym zakresie.
- Wzmacnianie czynników chroniących wśród dzieci i młodzieży.

Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi oraz uzależnieniami behawioralnymi

Wyniki badania

POSTAWY UCZNIÓW WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH:

- Procent zażywania substancji psychoaktywnych wzrasta wraz z wiekiem badanych uczniów.

Poniższa tabela obrazuje procent uczniów poszczególnych klas, którzy odbyli już inicjację alkoholową i nikotynową.

Tabela 14. Zażywanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Spożywanie alkoholu	10,34%	28,44%
Palenie papierosów, w tym e-papierosów	13,79%	27,07%

- Spośród osób mających za sobą inicjację alkoholową, 28,13% uczniów klas siódmych i ósmych piło alkohol za namową osób trzecich.
- Wśród okoliczności sprzyjających sięganiu po alkohol, uczniowie najczęściej wskazywali okres wakacyjny. Osoby, które przyznały się do picia alkoholu najczęściej deklarowały, że spożywały alkohol tylko raz (46,88%).
- 48,48% uczniów klas siódmych i ósmych mających za sobą kilkukrotne spożycie alkoholu przyznało, iż upiło się napojem alkoholowym.
- Spośród osób mających za sobą inicjację nikotynową 35,29% uczniów klas siódmych i ósmych zapaliło pierwszego papierosa za namową osób trzecich.
- Wielu ankietowanych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Pozyskane w trakcie badania dane wskazują, iż takie znajomości poszerzają się wraz z wiekiem badanych.

Poniższa tabela obrazuje procent znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne wśród uczniów.

Tabela 15. Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	37,93%	61,47%
palenie papierosów	57,25%	79,82%
zażywanie narkotyków	8,28%	26,15%

- Zdecydowana większość ankietowanych zaprzeczyła, iż używała narkotyków. Do zażywania narkotyków przyznało się 3,21%.
- Do zażywania dopalaczy przyznało się 3,21% uczniów klas siódmych i ósmych.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- Badani uczniowie prezentują stosunkowo dość dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania. Niemniej jednak istnieje spora grupa osób, która takiej wiedzy nie posiada.
- Wśród uczniów można zaobserwować wiele problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim: nałogowe korzystanie z telefonu komórkowego, nadmierne korzystanie z gier komputerowych oraz nadmierne korzystanie z Internetu.

Wnioski i rekomendacje

Część badań dotycząca postaw uczniów z terenu miasta Jawor wobec różnego rodzaju substancji psychoaktywnych oraz problemu uzależnień behawioralnych pozwoliła na ocenę poziomu zagrożeń z nimi związanych.

Analizując szczegółowe dane zauważamy, że wraz z wiekiem wzrasta możliwość dostępu do używek jakimi są papierosy, alkohol czy też narkotyki. Co więcej, wielu uczniów również ma problem z asertywnością, gdyż jak przyznają, ich pierwszy kontakt z tego typu używkami nastąpił za namową osób trzecich. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest tu również rola rodzica. Jak się okazało w obydwu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem i uczniowie przyznają, że chętnie dzielą się z nimi swoimi problemami.

Należy pamiętać, że młody człowiek, który ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa i funkcjonuje w środowisku, w którym czuje się dobrze, jest mniej podatny na kontakt z używkami oraz innymi uzależnieniami, gdyż chętniej rozmawia o swoich problemach. Istotne jest zatem budowanie pozytywnego klimatu społecznego, który daje młodemu człowiekowi możliwość rozwijania kompetencji społecznych takich jak asertywność, umiejętność podejmowania odpowiedzialnych decyzji, czy też poczucia własnej wartości.

Reasumując, w zakresie profilaktyki szkolnej, zasadnym będzie podejmowanie następujących działań:

- Dalsze prowadzenie programów informacyjno-profilaktycznych podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu, palenia papierosów, używania narkotyków, jak również uzależnień behawioralnych.
- Kontynuowanie organizowania warsztatów profilaktycznych mających na celu uświadamianie uczniów na temat skutków używania substancji psychoaktywnych oraz odpowiedzialności za namawianie do tego innych. Działania profilaktyczne powinny być ukierunkowane na uczenie umiejętności życiowych uczniów związanych m.in. z konstruktywnym rozwiązywaniem konfliktów rówieśniczych na drodze negocjacji/mediacji.
- Wzmacnianie czynników chroniących wśród dzieci i młodzieży takich jak: wzmacnianie postawy asertywnej, wzmacnianie poczucia własnej wartości niezależnej od opinii rówieśników.
- Kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialność.
- Wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- Prowadzenie programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków/dopalaczy.
- Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym szkolenia oraz wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, jak również prowadzenie kampanii społecznych.
- Dalsze realizowanie szkoleń i warsztatów dla uczniów z zakresu profilaktyki społecznej.
- Preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz warsztatów dla młodzieży także zajęcia dla rodziców/prawnych opiekunów, jak również dla kadry pedagogicznej.
- Realizowanie warsztatów dla nauczycieli i wychowawców w zakresie: tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.

Problem cyberprzemocy wśród uczniów

Wyniki badania

ZJAWISKO CYBERPRZEMOCY:

- Większość badanych wie czym jest cyberprzemoc. Wiedzę na ten temat potwierdziło 72,41% uczniów klas piątych i szóstych oraz 71,56% uczniów klas siódmych i ósmych.
- Ankietowani potwierdzają przypadki, w których osobiście doświadczyli cyberprzemocy, gdyż ktoś zrobił im zdjęcie lub nakręcił film wbrew ich woli. Takie sytuacje zostały potwierdzone przez 29,66% uczniów klas piątych i szóstych oraz 50,46% klas siódmych i ósmych.
- Wielu uczniów przyznało się do oczerniania lub szantażowania kogoś przy użyciu urządzeń elektronicznych. Takie przypadki potwierdziło 8,28% uczniów klas piątych i szóstych oraz 23,85% uczniów klas siódmych i ósmych.
- Wielu ankietowanych zadeklarowało zawieranie znajomości przez Internet, a wraz z wiekiem częstotliwość takich sytuacji dość dynamicznie wzrasta. Wśród uczniów klas piątych i szóstych do tego typu działań przyznało się 48,28% badanych, a w grupie uczniów klas siódmych i ósmych 65,59%.
- Niepojęty jest wynik, iż wielu uczniów nie zna ani jednej instytucji udzielającej pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą. Do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 80,69% uczniów klas piątych i szóstych oraz 81,65% klas siódmych i ósmych.

Wnioski i rekomendacje

Część badań dotycząca zjawiska cyberprzemocy wskazuje, iż jest to problem dotyczący również uczniów szkół z terenu miasta Jawor. Warto zatem pracować z młodzieżą nad wrażliwością wobec cyberprzemocy oraz poszerzać jej wiedzę na temat tego jak odpowiednio reagować w sytuacji zetknięcia się z tym zjawiskiem. Nauczyciele i rodzice powinni podpowiadać swoim dzieciom, gdzie zgłaszać się, gdy jest się ofiarą lub świadkiem działania cyberprzemocy, gdyż bardzo wielu uczniów deklaruje brak wiedzy w tym temacie. Należy także zwrócić uwagę, że wielu uczniów deklaruje zawieranie znajomości przez Internet. Profilaktyka współczesnych zagrożeń dotyczących korzystania z mediów powinna zatem obejmować zagadnienia radzenia sobie z zaskakującymi czy też niebezpiecznymi zachowaniami nieznanych osób spotkanych w sieci. Ponadto istotnym jest uświadamianie na temat zagrożeń czyhających w Internecie, gdyż wraz z wiekiem zmienia się cel wykorzystywania sprzętów elektronicznych i uczniowie zaczynają coraz częściej

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

przeglądać portale społecznościowe, strony poświęcone rozrywce oraz uczestniczyć w grach wirtualne światy. W związku z tym ważne jest poznawanie zasad racjonalnego korzystania z mediów, ochrony swojej prywatności i danych osobowych.

Reasumując, w ramach działań profilaktycznych zaleca się:

- Dalsze realizowanie programów profilaktycznych z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, poszerzenie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.
- Przekazywanie informacji na temat niebezpieczeństwa, jakim jest zawieranie nowych znajomości w Internecie.
- Realizowanie projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej z naciskiem na cyberprzemoc oraz hejt. Ważnym jest podejmowanie działań ukierunkowanych na poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń związanych z cyberprzemocą i hejtem oraz kształtowanie od najmłodszych lat wrażliwości wobec takiego zjawiska. Posiadanie takiej wiedzy sprawi, że uczniowie nie będą obojętni wobec takich form przemocy, a co więcej będą potrafili w odpowiedni sposób na nią zareagować.
- Przekazywanie informacji na temat organizacji, czy też serwisów internetowych pomagających w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

Rozdział III

Adresaci Gminnego Programu oraz zasoby w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień na terenie miasta Jawora

3.1. Adresaci Gminnego Programu.

Działania wyznaczone w Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Jawor na lata 2026-2029 mają charakter ciągły i są skierowane dla:

- 1) mieszkańców gminy, w tym dla osób zagrożonych uzależnieniem oraz współuzależnieniem,
- 2) osób/ instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii,
- 3) osób uzależnionych, osób dotkniętych i/bądź zagrożonych przemocą w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) rodzin osób z problemem uzależnień, przemocy w rodzinie,
- 5) placówek oświatowych oraz organizacji pozarządowych.

3.2. Instytucje i organizacje współpracujące przy realizacji programu.

Na terenie miasta Jawora istnieje wiele instytucji i organizacji, które realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wśród nich wymienić należy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w którego strukturze znajduje się:
 - Poradnia Rodzinna;

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- Punkt Konsultacyjny dla osób używających środków psychoaktywnych;
- świetlica środowiskowa;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- 3. Poradnie terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia.
- 4. Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Osobom Uzależnionym, Osobom Współuzależnionym oraz Ofiarom Przemocy „AZYL”.
- 5. Komenda Powiatowa Policji.
- 6. Szkoły Podstawowe w Jaworze.
- 7. Jaworski Ośrodek Kultury.
- 8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
- 9. Inne podmioty realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień posiadające w swoich statutach zapisy umożliwiające realizację tych zadań na terenie miasta Jawora.

Rozdział IV

Cele oraz realizacja Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026-2029

4.1. Cel strategiczny Gminnego Programu.

Głównym celem wyznaczonym w Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026-2029 jest:

Ograniczanie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, które wynikają z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Poniższe cele zawierają wytyczne Narodowego Programu Zdrowia.

Cel będzie realizowany poprzez wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw lokalnych w następujących obszarach:

- *profilaktyki uniwersalnej*: adresowanej do wszystkich mieszkańców Jawora, bez względu na stopień ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- *profilaktyki selektywnej* - adresowanej do grup o podwyższonym stopniu ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- *profilaktyki wskazującej* - adresowanej do osób lub grup, które wykazują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia;

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

- *terapii i rehabilitacji* - obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.

4.2 Cele szczegółowe Gminnego Programu.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem art 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego.
7. Zapewnienie możliwości działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział V Szczegółowe zadania Gminnego Programu

Cel 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

Działania:

- 1.1. Dofinansowanie dodatkowych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 1.2. Monitorowanie liczby osób korzystających z usług w placówkach terapii uzależnień i jakości udzielanych świadczeń.
- 1.3. Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego (w ramach Poradni Rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej) dla osób z problemem narkotykowym oraz ich rodzin.

Realizator: Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, zakłady leczenia odwykowego.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Wskaźniki:

- a) liczba placówek objęta dofinansowaniem;
- b) liczba programów;
- c) liczba osób biorących udział w programach (w tym liczba osób rozpoczynających i liczba osób, które ukończyły terapię).

Cel. 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Działania:

2.1. Dofinansowanie działalności Poradni Rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizującej zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- 1) dofinansowanie kosztów zatrudnienia pracowników merytorycznych: psycholog, pedagog, terapeuta uzależnień;
- 2) dofinansowanie kosztów funkcjonowania poradni;
- 3) szkolenia pracowników zwiększających kompetencje w zakresie pomagania rodzinom, w których dochodzi do problemów z powodu uzależnień i przemocy.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski.

Wskaźniki:

- a) liczba osób objętych działaniami (liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, specjalistycznej terapii uzależnień).

2.2. Doskonalenie i upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) prowadzenie szkoleń i warsztatów dla osób zawodowo zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie, zwłaszcza związanych z wdrażaniem procedur interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie;
- 2) wspieranie procedury „Niebieskie Karty” poprzez zabezpieczenie odpowiedniej dokumentacji, przygotowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących procedury.

Realizator: Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskaźniki:

- a) liczba i rodzaj zorganizowanych działań w ramach zadania;
- b) liczba osób objętych programami szkoleniowymi;

2.3. Prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.

Realizator: Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskaźniki:

- a) liczba i rodzaj zorganizowanych działań w ramach zadania;
- b) liczba osób objętych programami szkoleniowymi;
- c) liczba i rodzaj materiałów edukacyjnych.

2.4 . Dofinansowanie działalności świetlic szkolnych, środowiskowych, socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych, klubów dziecięco-młodzieżowych, w tym finansowanie dożywiania dzieci uczęszczających do świetlic:

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworzu na lata 2026 - 2029.**

1) dofinansowanie działalności świetlicy opiekuńczo-wychowawczej prowadzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:

a) dofinansowanie kosztów zatrudnienia pracowników merytorycznych: psycholog, pedagog, oraz ich szkoleń;

b) dofinansowanie kosztów funkcjonowania placówki oraz zakup wyposażenia, sprzętu sportowego i rekreacyjnego;

2) zlecanie zadań prowadzenia zajęć świetlicowych dla dzieci i młodzieży organizacjom pozarządowym na podstawie ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie;

3) dofinansowanie Jaworskiego Ośrodka Kultury w zakresie prowadzenia oddziaływań profilaktycznych w młodzieżowych klubach osiedlowych oraz Europejskim Centrum Młodzieży Euroregionu Nysa.

Realizator: Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Jaworski Ośrodek Kultury, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki:

a) liczba podmiotów biorących udział w zadaniu;

b) liczba i rodzaj zorganizowanych działań w ramach zadania;

c) liczba dzieci biorących udział w zadaniu.

2.5. Dofinansowanie organizacji różnych form wypoczynku wakacyjnego i feryjnego, dla dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych lub zagrożonych. Działania te muszą posiadać opracowany, merytoryczny program pracy profilaktyczno-terapeutycznej lub opiekuńczo-wychowawczej.

Realizator: Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.

Wskaźniki:

a) liczba i rodzaj zorganizowanych działań w ramach zadania;

b) liczba dzieci biorących udział w zadaniu.

2.6. Dofinansowanie działalności środowisk abstynenckich.

Realizator: Urząd Miejski.

Wskaźniki:

a) liczba podmiotów objętych działaniami.

2.7. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku leczenia odwykowego wobec osób, które z powodu nadużywania alkoholu powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchylają się od obowiązku zaspakajania potrzeb rodziny oraz systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

Realizator: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki:

a) liczba osób objętych działaniami.

2.8. Dofinansowanie oddziaływań edukacyjno-motywujących prowadzonych wobec osób nadużywających alkoholu prowadzonych przez Izbę Wyrzeźwień.

Realizator: Urząd Miejski.

Wskaźniki:

b) liczba osób objętych działaniami.

2.9. Profilaktyka: szkolenia podnoszące kompetencje społeczne i rodzicielskie.

Realizator: Urząd Miejski, placówki oświatowe, MOPS.

Wskaźniki:

a) liczba i rodzaj zorganizowanych działań w ramach zadania;

b) liczba osób biorących udział w zadaniu.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Cel.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Działania:

3.1. Promocja zdrowia:

3.1.1. Edukacja zdrowotna:

- 1) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych adresowanych do różnych grup społecznych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu oraz zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych oraz innych produktów, których spożywanie może prowadzić do uzależnienia;
- 2) prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;
- 3) upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży.

3.1.2. Szkolenie kadr

- 1) podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawicieli grup zawodowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, zapobiegania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym.

3.2. Profilaktyka.

3.2.1. Profilaktyka uniwersalna:

- 1) wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych, używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych;
- 2) wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;
- 3) wspieranie programów oraz przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież i skierowanych do grup rówieśniczych;
- 4) dofinansowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież m.in. poprzez organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych:
 - a) organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych stanowiących element oddziaływań profilaktycznych,
 - b) organizacja imprez sportowo – rekreacyjnych z odniesieniem profilaktycznym,
 - c) zakup sprzętu sportowo-rekreacyjnego dla dzieci i młodzieży, jako wspieranie bazy niezbędnej dla realizacji zajęć pozalekcyjnych,
- 5) organizacja lokalnych imprez sportowo-rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych z odniesieniem profilaktycznym;
- 6) szkolenia dla osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym prowadzenie programu „Odpowiedzialny sprzedawca”;
- 7) zakup materiałów profilaktyczno-edukacyjnych, prenumerata specjalistycznych czasopism.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

3.2.2. Profilaktyka selektywna:

- 1) wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców;
- 2) prowadzenie konsultacji i poradnictwa psychologicznego oraz zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym sprawiającej kłopoty wychowawcze oraz eksperymentującej ze środkami uzależniającymi.

3.3.3. Profilaktyka wskazująca.

- 1) udzielanie specjalistycznej pomocy osobom z problemem alkoholowym i używających środków odurzających oraz wsparcia rodzinom tych osób.
- 2) wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

Realizator: Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.

Wskaźniki:

- a) liczba podmiotów zaangażowanych w realizację programu;
- b) liczba zorganizowanych działań;
- c) liczba osób uczestniczących w zorganizowanych działaniach;
- d) liczba zakupionych materiałów edukacyjnych.

Cel 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Działania:

4.1. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym i selektywnym w świetlicach, ośrodkach, klubach młodzieżowych i innych jednostkach organizujących czas wolny dla dzieci i młodzieży w ich środowisku lokalnym.

4.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta w zakresie działalności rehabilitacyjno-profilaktycznej, organizacji imprez klubowych i kosztów lokalowo-eksploatacyjnych.

4.3. Prowadzenie edukacji publicznej w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych, przeciwdziałania przemocy i promocji zdrowego stylu życia (organizacja kampanii społecznych, konferencji zwiększających kompetencje osób pracujących w obszarze profilaktyki).

Realizator: Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne instytucje i jednostki.

Wskaźniki:

- a) liczba organizacji/programów;
- b) liczba osób biorących udział w programach.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Cel 5. Zapewnienie możliwości działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Działania:

1.1. Zabezpieczenie pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Alkoholowych w Jaworze w tym: pokrywanie kosztów sądowych i wydawania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu, wynagrodzenia i pokrywanie kosztów szkoleń oraz podróży na szkolenia związane z pełnieniem funkcji członka GKRPA oraz innych niezbędnych kosztów wynikających z działań Komisji (w tym: zakup materiałów i sprzętu niezbędnego do funkcjonowania Komisji).

Zwrot kosztów poniesionych z tytułu podróży mających bezpośredni związek z wykonywaniem czynności członka GKRPA przysługuje w wysokości udokumentowanej biletami lub fakturami obejmującymi cenę biletu środka transportu, wraz ze związanymi z nimi opłatami dodatkowymi, w tym miejscówkami, z uwzględnieniem posiadanej przez członka GKRPA ulgi na dany środek transportu, bez względu na to, z jakiego tytułu ulga przysługuje.

1.2. Zasady wynagradzania członków GKRPA w Jaworze.

Członkowie GKRPA otrzymują wynagrodzenie miesięczne w następującej wysokości:

Przewodniczący komisji 9%, Sekretarz Komisji 8%, a pozostali członkowie komisji 6% przeciętnego wynagrodzenia za pierwszy kwartał roku poprzedniego ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Za każdą nieobecność w posiedzeniu komisji wynagrodzenie ulega pomniejszeniu o dwadzieścia pięć procent. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi sporządzona i podpisana przez Przewodniczącą Komisji lista wynagrodzeń.

Realizator: Urząd Miejski.

Cel 6. Ograniczenie dostępności do alkoholu.

Działania:

1.1. Opiniowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

1.2. Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

1.3. Podejmowanie interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa do tyczących obrotu napojami alkoholowymi oraz związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych.

1.4. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleń skierowanych do właścicieli placówek handlowych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

Rozdział VI
Zasady organizacji, finansowania oraz sposób realizacji programu

1.1. Realizatorzy Gminnego Programu.

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Burmistrz Miasta Jawora za pośrednictwem Wydziału Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Jaworze, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze oraz inne jednostki organizacyjne gminy.

1.2. Przewodnik do finansowania Gminnego Programu.

1. Zasady ogólne:

- 1) merytoryczną podstawą decyzji o finansowaniu zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień zlecanych przez Gminę są założenia i priorytety określone w Gminnym Programie;
- 2) niezbędnym warunkiem realizowania zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień jest przedstawienie i złożenie oferty programowej przez realizatorów programu;
- 3) zlecanie zadań i przekazywanie środków wymaga sporządzenia umowy określającej zadania i zobowiązania oraz kalkulację kosztów;
- 4) elementem każdej umowy powinno być złożenie przez zleceniobiorcę sprawozdania merytorycznego i finansowego.

2. Formy finansowania i dofinansowania realizacji zadań Gminnego Programu:

- 1) powierzanie zadań jednostkom budżetowym gminy w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych;
- 2) wspieranie zadań z zakresu Gminnego Programu zgodnie z przepisami ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie;
- 3) zlecanie zadań na podstawie ustawy o zdrowiu publicznym i działalności leczniczej;
- 4) zakupy i zlecenia zewnętrzne (zamówienia publiczne);
- 5) zabezpieczenie środków finansowych na zadania realizowane przez gminę.

1.3. Źródła finansowania Gminnego Programu

1. Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określać będzie preliminarz wydatków zgodny z projektem budżetu na dany rok w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz rozdziale 85153 – przeciwdziałanie narkomanii.

2. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będą środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wniesione przez podmioty gospodarcze w danym roku oraz środki pochodzące z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej nieprzekraczającej 300 ml.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jaworze na lata 2026 - 2029.**

1.4. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu.

1.. Monitoring realizacji Gminnego programu prowadzony będzie poprzez:

- 1) monitorowanie wszystkich obszarów Gminnego Programu we współpracy z innymi podmiotami poprzez dokonywanie analizy różnych zjawisk dotyczących uzależnień, przemocy w rodzinie i występujących w związku z tym problemów oraz ich zgodności z założeniami programu;
- 2) diagnozowanie zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie miasta Jawora;
- 3) monitorowanie lokalnych przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które pozwolą na systematyczną ocenę działań już realizowanych.

1.2. Burmistrz Miasta Jawora:

- 1) przedkłada Radzie Miejskiej w Jaworze raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu i efektów jego realizacji w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.
- 2) sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Uzależnień informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu, i przesyła je do Centrum w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Opracowanie: Wydział Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Jaworze